

Izhaja
vsak mesec enkrat.

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Sodni
ulici št. 4.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makso
Hrevatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Frelj.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 1.

Ljubljana, 20. januarja 1925.

Leto V.

Odločba ministrskega sveta, s katero se podaljšuje veljavnost zakona o stanovanjih do dne 1. maja 1925.

(Objavljena v Uradnem listu št. 120 pod
št. 376.)

Ministrskemu svetu.

Zakon o stanovanjih z dne 30. decem-
bra 1921 je uredil odnose med na-
jemniki in najemodajalci tako, da je z nje-
govim členom 3. zajemčena neodpovednost
in način, kako se odreja višina najemnine;
z ostalimi členi pa se ureja dodeljevanje
in odpoved stanovanj, nadalje pristojnost
stanovanjskih oblasti.

Predpisi omenjenega zakona so se
uporabljali enotno na vsem ozemlju kra-
jevine.

Ker bi z dnem 1. januarja 1925 pre-
stale veljati tudi najvažnejše odredbe za-
kona o stanovanjih, ki stopijo po členu 1.
tega zakona v veljavo obči predpisi držav-
ljanskega zakonika in civilnosodnega po-
stopanja, ki so veljali še pred letom 1914
na ozemlju poedinih pokrajin naše države,
bi prišli najemniki v jako težak položaj;
zakaj izgubili bi neodpovednost, glede vi-
šine najemnin pa bi bili primorani, plače-
vati najemnino, ki ne bi bila v nobenem
razmerju z njih dohodki.

To bi utegnili povzročiti velike dru-
žabne potrebe, ki se morajo preprečiti za
vsako ceno, da se ne bi motil red in mir
v državi.

Glede najemninških odnosov je tre-
ba obdržati današnje pravno stanje, ki je
bilo dolej urejeno z enim zakonom enako
za vse kraje v državi.

Ker sedaj ni mogoče rešiti tega va-
žnega življenjskega vprašanja po redni za-
konodajni poti, ni drugega izhoda, nego da
uredi kraljevska vlada to vprašanje z od-
ločbo, ki naj bi veljala do dne 1. maja
1925, a do tega časa da se sklene defini-
tiven zakon o stanovanjih.

Potreba za rešitev tega vprašanja na
zgoraj navedeni način se opira tudi na
mnenja, ki sem jih prejel od velikih župa-
nov in od zbornih sodišč kakor tudi na
mnenje, odrejenega posvetovalnega odbora,
ustanovljenega pri meni podrejenem
ministrstvu, ki se prilaga pod 1. z defini-
tivnim referatom odbora in z referati iz
poedinih pokrajin države.

Oprt tudi na člen 3. uzakonjene ured-
be o ustroju ministrstva za socialno poli-
tiko, s katerim je naloženo ministrstvu po-
leg ostalega še to, da skrbi za zaščito so-
cialno in ekonomski slabotnejših državlja-
nov, kamor spada tudi v prvi vrsti tudi
skrb za stanovanje, se usojam predlagati:
Ministrski svet izvoli odločiti, da naj upo-
rabljajo do dne 1. maja 1925 pristojni mi-
nistri vse odredbe iz zakona o stanovanjih
z dne 30. decembra 1921.

V Beogradu, dne 14. dec. 1924.

Minister za socialno politiko:

M. S. Gjurčić, s. r.

* * *

Ministrski svet je sklenil v seji z dne
16. decembra 1924., usvojiti ta predlog mi-
nistra za socialno politiko.

V smislu te odločbe se morajo izdati
tudi potrebne navedbe.

Ta odločba se predloži narodni skup-
ščini v odobritev.

Predsednik ministrskega sveta:

Nik. Pašić, s. r.

Stanovanjska anketa.

Hišni posestniki se zavežejo, da bodo
obdržali najemnike v stanovanjih razum
v sledečih primerih:

1. Če lastnik rabi stanovanje za sebe
ali opravljanje svojega posla ali pa mu je
dosedanje stanovanje premajhno ali nepri-
merno. Hišni lastnik torej lahko zahteva,
da v svoji hiši zamenja stanovanje z drugo
stranko, ki poseduje za hišnega posestni-
ka primernejše stanovanje.

2. Ako hišni lastnik rabi stanovanje
za stanovanje ali opravljanje svojega po-
sla za svoje sinove, hčere, ki se omože,
dalje za svoje stariše, brate in sestre, da-
lje če rabi stanovanje za hišnika v svoji
hiši.

3. Če najemnik ne plača pogojene na-
jemnine po preteku običajnega ali za na-
jemnino določenega roka, če ga je naje-
modajalec k plačilu opomnil, za kar mu je
dovolil najmanj rok 24 ur.

4. Če je bil najemnik obsojen radi
kaznjivega dejanja, izvršenega nad naje-
modajalcem in njegovo v hiši živečo so-
progo ali radi kaznjivega dejanja proti tuji
lastnini.

6. Če najemnik, njegovi družinski čla-
ni ali osebe, katere je najemnik sprejel v
stanovanje ali v službo, kršijo hišni red
ali če njih zadevno obnašanje v hiši vzbuja
opravičeno nevoljo in če najemnik temu
pozvan ne napravi potrebne odpomoči.
Hišni red, izdan po društvu hišnih po-
sestnikov, mora vsak najemnik s podpi-
som vzeti na znanje.

7. Če najemnik brez dovoljenja hišne-
ga gospodarja odda celo stanovanje ali del
stanovanja v podnajem, oziroma ako sta-
novanje z oddajanjem v podnajem izkorišča
v svojo korist, se podnajem prepusti
gospodarju.

8. Če lastnik tovarniškega, obrtniške-
ga ali kmetijskega podjetja rabi stanova-
nje za svoje nastavljenec.

9. Če najemnik žali hišnega lastnika
ali njegovo družino, enako, če najemnik ali
njegova družina v stanovanju živi nemo-
ralno življenje.

10. Ako najemnik rabi za stanovanje
prostore, ki so bili pred naredbo stano-
vanjskega zakona poslovni prostor. Take
prostore sme hišni lastnik — stanovanje
— najemniku odpovedati, ter jih oddati
zopet za poslovne prostore.

11. Tekom l. 1925 si pridrži hišni last-
nik odpovedati eno stanovanje po svoji
volji tistemu najemniku, ki ga sam izbere;
hiše z dvema stanovanjema, če v enem
biva gospodar, so od zaščite izvzete.

12. Hišni lastnik sme odpovedati sta-
novanje vsakemu najemniku, ki biva v
isti občini brez vsakega poklica, izvenzem
upokojeince.

c) Glede mešanih stanovanj in prosto-
rov velja isto kot za poslovne prostore
vobče.

d) Za najemnino naj se določijo po-
vpredno sledeče smernice. Vsi boljše si-
tuirani stanovi, kakor trgovci, odvetniki,
zdravniki, notarji, inženjerji in drugi prosti
poklici plačajo za stanovanje polno zlato
valuto najemnine iz l. 1914. Vsi ostali na-
jemniki plačajo za stanovanje polovico
zlate valute iz l. 1914 do 1. maja 1925, do
katerega časa jim mora narodna skupšči-
na povišati njih prejemke. Ta zahteva je
tem bolj upravičena, ker jo je tudi vlada
v svojem načrtu novega stanovanjskega
zakona v istem smislu predlagala.

e) Ta odgovor naj bi veljal do 1. no-
vembra 1925.

f) Hišni posestniki oz. naša organiza-
cija se v slučaju sprejema teh predlogov
zaveže vplivati na svoje člane in splošno
na hišne posetnike, da jih bodo odobrili
in se jih držali.

g) Za razsojo preprirov predlagamo
razsodišče izmed peterih članov hišnih po-
sestnikov, ki naj določi najemnino, kateri
bi se moral pokoriti tudi hišni posestnik.
Temu razsodišču sme pristojna občina po-
slati svojega izvedenca.

DEBATA.

Čim so bili prečitani predlogi, je na-
čelnik in predsednik ankete dr. Goršič
otvoril debato.

Na predlog zastopnika celjske mestne
občine ravnatelja Ivo Šubica, je bilo so-
glasno sklenjeno, da se razdeli debata na
tri dele: Odpovedni rok, povišanje najem-
nine ter o predmetih, ki spadajo pod za-
ščito.

Imenom gerenta dr. Puca je magistrat-
ni komisar Svetel predlagal, da naj bosta
v letu 1925 odpovedna roka 1. maj in 1.
november s šestmesečno veljavnostjo. G.
predsednik Frelj odklanja a limine rok,
ker bi se s tem uvedlo zopet izjemno stan-
je za Slovenijo, dočim so po drugih delih
države roki mnogo krajši. Slovenija bi bila
po zaslugi naših domačih uradnikov zopet
na najslabšem.

Načelnik dr. Goršič vpraša predgovor-
nika, ali vlaga svoj veto tudi proti podaljš-
šanju enomesečne odpovedi v četrtletno.
Gospod Frelj izjavi, da nima ničesar
proti temu, da se prične s 1. februarjem
odpovedati za 1. maj po vsej Sloveniji. Od-
ločno pa je proti temu, da bi se enomesečna
ali četrtletna odpoved izpremenila v
polletno.

Sledila je razprava, kateri najemni
predmeti naj obsegajo četrtletno odpoved-
no zaščito. V tem oziru prihajajo v poštev:
1. Prava stanovanja ali najemi, 2. mešovita
stanovanja in 3. poslovni lokali. Dr. Goršič
želi od hišnih posestnikov pojasniti ali naj
velja četrtletna odpoved samo za stanova-
nja, ali pa tudi za mešovita stanovanja in
poslovne lokale. Gospod Frelj izjavi, da

se nanaša to na vse, izvzeti pa so pri tem morebitni drugačni medsebojni dogovori in pogodbe. Gospod Barta iz Maribora je predlagal, da naj se uvede četrletna odpoved, veljavna z vsakim mesecem. Dr. Goršič pojasni, da je odločno nesprejemljivo.

Sledila je razprava o predlogih hišnih posestnikov glede povišanja najemnine. Dr. Goršič pojasni, da je tendenca hišnih posestnikov, da naj se najemnina v splošnem poviša za 30 kratno predvojno najemnino, za državne uradnike in gospodarsko slabše pa 20 kratno. Za vse poslovne prostore, pisarne itd., kakor za dobro situirane najemnine pripada zlata valuta.

Zastopnik Zveze društev zasebnih nameščenec, Golmajer, je prečital nato sledečo izjavo: »Zastopnika zasebnih nameščenecv z ozirom na anketi za zaščito najemnikov 6. t. m. podane zahteve zastopnikov društva hišnih posestnikov, s katerimi zahtevajo za zasebne nameščenice povišanje najemnine v visokosti polovico zlate valute najemnin iz leta 1914., izjavljata, da temelji, na katerem naj se obravnava na današnji anketi, ne odgovarja finančnemu stanju zasebnih nameščenecv ter vsled tega zapuščata anketo, ki ne bo dovedla do nikakega pozitivnega uspeha. Svarimo v dobrobit države, da ne dovolimo predlogu hišnih posestnikov. Stagnacija dela občutijo najbolj privatni nameščenici in je vsled tega predlog hišnih posestnikov glede privatnih nameščenecv neizvedljiv, ker bi ne mogli poravnati najemnin v dotični večini in bi bili vsled tega brez vsake zaščite, ter vrženi na cesto«. Zastopnika privatnih nameščenecv sta se nato odstranila.

Imenom Pokrajinskega združenja jugosl. nacionalnih železničarjev je prečital g. Jug sledečo izjavo: »Zastopnika pokrajinskega odbora Združenja nacionalnih železničarjev izjavljata, da se v očigledne in stanovanjske mizerije železničarjev ne strinjata s predlogi hišnih posestnikov in to radi splošnega dobrobita države, da ne nastane anarhija. Najde naj se modus, da se podaljša stanovanjski zakon do končne ureditve od strani nove skupščine«. Zastopnika sta se nato odstranila.

Inž. Šuklje je v daljšem zanimivem govoru naglašal, da je predpogoj vsakega povišanja najemnine zmožnost najemnikov, da plačajo. In industrija bo tudi gledala na to, da bodo njeni uslužbenci primerno plačani. Izjavlja, da je samo demagogija društva priv. nameščenecv, če zapuste anketo, ker je 40 % zas. uradnikov nameščenih v industriji, katera jim bode dala višjo stanarino. Le s povišanjem najemnine se mgre izenačiti položaj starih in novih hiš, kajti v nasprotnem slučaju se zgodi lahko tudi v Ljubljani, da bo 80 odstotkov stanovanj v novih hišah nezasedenih, ker so predraga. Princip zlate paritete za poslovne lokale se mu zdi pravičen. Kar se tiče določitve najemnine za državne nameščenice v 20 kratnem iznosu iz leta 1914 pa je treba vsekakor ublažiti. Da vsled popolne svobode ne nastanejo kake perturbacije, pa so na vsak način potrebne kavtele, da se izvrši likvidacija z manjšo krizo. Ustanovi naj se forum, ki bo mogel v spornih vprašanjih odločati s primerno avtoriteto. Bistvo je, da pride do sporazuma glede slučajev, kjer bi se odrekla Zveza hišnih posestnikov neposredni pravici izvršitve odpovedi.

Upravitelj Lilleg pozdravlja izvajanje predgovornika glede potrebe ureditve prejemkov in predlaga za enkrat imenom državnih nameščenecv 12 kratno povišanje najemnine iz leta 1914, dokler se njihov položaj ne izboljša. Pripominja pa, da je popolnoma izključeno, da bi mogli prenesti to upokoje.

Gospod Bole je opozarjal kot zastopnik upokojecev, vdov in sirot na obupni položaj teh najbednejših med bednimi in zavračal z vso odločnostjo vsak povišek najemnine. Nato je zapustil dvorano.

Dr. Pretner se izjavi imenom Trgovsko - obrtniške zbornice za svobodo glede določitve najemnine in za izpremembo roka, za preprečenje zlorabe pa naj se ustanovi potreben forum. Na vsak način pa se je treba ozirati na slabotnejše obrtnike, ki še niso dosegli zlate paritete.

Na predlog ravnatelja Šubica so hišni posestniki glede točk »d« privolili, da se pri odstavku »Vsi ostali...« vstavi »... izvzemši državnih in drugih javnih nameščenecv avtonomnih mest«.

Komisar Svetel opozarja imenom gerenta dr. Puca glede zvišanja najemnine, da ima sedaj le malokdo dohodke, ki bi odgovarjali zlati pariteti. Predlaga za državne nameščenice samo 12 kratno povišanje. Najemnina pa naj se ne zviša s 1. januarjem, temveč postopoma, da bodo ljudje lažje prenesli.

Frelj izjavi, da je za državne uradnike pripravljen privoliti mesto 20- v 16-kratno povišanje, izvzemši za one, ki oddajajo sobe.

Reasume.

Dr. Goršič poda nato kratek reasume in ugotavlja, da so hišni posestniki pripravljeni privoliti: 1. Za najemnike v ožjem smislu 30 kratno, za državne in druge nameščenice avtonomnih mest pa za 16-kratno povišanje najemnine, izvzemši one, ki oddajajo sobe v podnajem. 2. Položaj se izvede s 1. februarjem za 1. maj. Ne velja pa to za one, ki so bili že novembra avizirani glede poviška. Za vse poslovne prostore, pisarne itd., kakor za dobro situirane najemnike velja zlata valuta.

Garancije za izvedbo.

Dr. Goršič je vprašal nato predsednika Zveze hišnih posestnikov, kake garancije more nuditi Zveza, da bi se člani teh sprejetih smernic tudi držali. G. Frelj izjavi, da bodo hišni posestniki v tem pismeno avizirani in bodo morali dati tudi pismene izjave, da jih sprejmejo. Spore pa naj reši posebno razsodišče, v katerem bodo zastopani hišni posestniki in zastopnik občine, ki je lahko tudi najemnik.

Inž. Šuklje: O predlogu glede razsodišča je potrebno še posebej razpravljati. To je izredno važno vprašanje, ki predstavlja poseben problem. Razsodišče mora biti tako, da se mu more priznati avtoriteta.

Načelnik dr. Goršič se strinja z izvajanjem predgovornika in predlaga, da naj se razprava o tem vprašanju izloči in regulacija prepusti odboru hišnih posestnikov in višjemu deželnemu sodišču, ki ga imenujeta oba velika župana. Prosi pa zastopnike avtonomnih mest, naj pošljejo čimprej velikemu županstvu priporočila svojih šefov glede naziranja v tem vprašanju.

Načelnik dr. Goršič je nato zaključil anketo z zahvalo vsem udeležencem.

Protestni shod ljubljanskih hišnih posestnikov.

Na praznik 26. decembra 1924 je sklicalo Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani mestne in okoliške hišne posestnike na velik protestni shod, da protestiramo proti nepostavnemu podaljšanju stanovanjskega zakona do 1. maja 1925. Vedeli smo, da hišni posestniki le z največjim samozatajevanjem prenašajo krivice zadnjih let, in da bo vsako podaljšanje teh muk pomenilo največje ogorčenje pri naših članih, vendar smo bili iznenađeni na tako veliki udeležbi. V veliki dvorani hotela »Union« se je zbralo nad 1500

hišnih posestnikov, ki so s tem pokazali svojo zavednost, obenem pa merodajnim faktorjem podali dokaz, da niso več voljni prenašati storjenih jim krivic ter da s skupno močjo hočejo izvojevati svoje pravo. Vsakdo se je moral prepričati, da nas ni malo število, kakor se vedno trdi, temveč, da smo faktor, s katerim mora vsakdo računati. Če bo treba ponovnega protesta shoda, pa nas pride še mnogo več in s tem pokažemo vladi svojo moč in trdno voljo v obrambo svoje lastnine.

Ob 10. uri dopoldne otvori predsednik Ivan Frelj protestni shod: Častiti gospodje! Cenjene dame! Pozdravljeni, dragi tovariši! Otvarjam današnji protestni shod hišnih posestnikov in vas kot predsednik Prvega društva hišnih posestnikov prav prisrčno pozdravljam. Pozdravljam vse navzoče zastopnike raznih korporacij, kakor tudi zastopnike časopisov, ki pa do zdaj še niso došli.

Cenjeni gospodje in dame! Da smo danes sklicali ta protestni shod, gotovo ni nikomur ljubo. Vsakdo rad praznuje v miru božične praznike. Tudi mi smo jih hoteli praznovati v miru in zadovoljnosti, toda vlada tega ni hotela. Ona nam niti za božič ni privoščila pravega miru, ampak je baš na sveti večer razglasila v »Uradnem listu« naredbo, s katero se hišnim posestnikom zopet jemljejo vse pravice in se jih oropa njihove lastnine. Ker drugi nočejo živeti v miru, smo sklicali današnji protestni shod, da branimo svoje, po zakonih nam zajamčene pravice in protestiramo proti izkoriščanju naše lastnine. (Pritrjevanje.)

Že leta 1921, ko je zakonodajni odbor razpravljal o novem stanovanjskem zakonu, se je proti njemu pojavil velik odpor in vlado je stalo mnogo truda in napore, da so poslanci pristali na to, da se stanovanjski zakon zopet sprejme. Takratni minister za socialno politiko dr. Kukovec je z velikanskim trudom pridobil v skupščini večino za ta stanovanjski zakon to pod izrecnim pogojem, da je ta zakon za zaščito najemnikov oziroma za omejitve privatne lastnine zadnji. Poslanci so na to pristali in tako je zagledal beli dan stanovanjski zakon, katerega veljavnost preneha koncem letošnjega leta.

Takratni minister za socialno politiko dr. Kukovec je v svojem javnem poročilu svaril in zaklinjal najemnike naj se tekom treh let pobotajo, ker je popolnoma izključeno, da bi zopet kak minister podpisal novi stanovanjski zakon, kakor je tudi izključeno, da bi ga spuščina sprejela. S tem so računali hišni posestniki, toda računati niso hoteli najemniki, ki so tekom letošnjega leta začeli pritiskati na vlado, da je treba stanovanjski zakon podaljšati in sicer za daljšo dobo. Trdili so, da bo vsled tega, če odpade zaščita najemnikov, izgubilo toliko in toliko družin stanovanje in da je radi tega neobhodno potrebno podaljšati stanovanjski zakon za celih 10 let. (Klici: Skromni pa res niso!)

Gospodje! Ne da bi najemniki stavili kake pametne predloge, kako bi se stanovanjsko bedo omililo, kako bi se olajšalo nevzdržno stanje hišnih posestnikov, kako bi se zmanjšala neznosna davčna bremena, pa zahtevajo samo podaljšanje stanovanjskega zakona. Vsakdo ve, da so danes davčna bremena, zlasti pri nas v Sloveniji previsoka, toda na nobenem shodu najemniki še niso protestirali proti tem bremenom, ampak zahtevajo samo to, da se stanovanjski zakon ne odpravi in stavlja tako predloge, ki so za nas absolutno nesprejemljivi in se torej z njimi pogajati ne moremo.

Naj vam na kratko omenim, kako si najemniki predstavljajo zaščito. Zahtevajo podaljšanje stanovanjskega zakona za celih 7 let. (Klici: Čujte, čujte!) Nadalje

zahtevajo, da noben posestnik ne sme skozi celih 10 let hiše prodati ali kupiti. (Sme.) Dalje zahtevajo, da morajo v vseh teh letih veljati dotedanje najemnine, torj da bodo ves ta čas stanovali brezplačno. Kajti sedanje najemnine se z malimi izjemami ne morejo imenovati najemnine. Nadalje zahtevajo, da se ustanovi centralni državni urad oziroma fond, iz katerega naj bi se hiše popravljale. Če se to uresniči, bodo najemniki šele videli, koliko bo to stalo, kajti okorni aparat bo požrl večino dohodkov. Če bi najemnine ne zadoštovale, pa zahtevajo, da država pokrije primanjkljaj. Toda tega še niso nikdar povedali, kje naj država jemlje denar. Prav gotovo je, da bi padli ti državni prispevki zopet na naše breme v obliki povišanih davkov in zato je nezmisljen zahtevati, da prispeva država za popravilo hiš.

Iz tega vidite, da najemniki nimajo zmisla za pravi sporazum in da nočejo razumeti, da je tudi v njihovem interesu, če se stanovanjski zakon ukine. Sicer so tudi med najemniki izjeme, in bodite prepričani, da dobivamo polno pisem od strani najemnikov, ki menijo, da je treba stanovanjski zakon ukiniti in to njim v korist. Mesto, da bi skušali položaj izboljšati, mesto da bi skušali doseči pameten sporazum, pa zahtevajo, da se podaljša stanovanjski zakon za celih 10 let.

Hrvaški listi poročajo, da se s temi predlogi najemnikov ne morejo ukvarjati, ker jih ne smatrajo za resne. Toda vlada jih smatra za resne v toliko, da podaljšuje stanovanjski zakon.

Listi so prinesli glede podaljšanja stanovanjskega zakona razne vesti. Pisali so, da se je to podaljšanje sklenilo v Beogradu in da so to zahtevali pristojni ministri. Izvedeli smo, da je Davidovičeva vlada res sklenila, da napravi nov stanovanjski zakon, obljubila pa nam je obenem tudi precej olajšav. Takratni minister za socialno politiko dr. Behmen nam ni vedel kaj odgovoriti na naše zahteve in lahko trdim, da tudi sedanja vlada ni dovolj poučena v tej zadevi, da ni natančno informirana o tem, da je sedanji položaj nevzdržljiv, ker bi drugače take naredbe ne izdala. Toda pristojni faktorji nočejo čuti naših načel, ki smo jih proglašili v pravnem vprašanju, ampak se sklicujejo na neko višjo silo in izdajajo take naredbe.

Gospoda! Takratni minister za socialno politiko nam je izjavil, da bo stanovanjski zakon izšel s sodelovanjem vseh prizadetih faktorjev in da nas bo pozval na posvetovanje. Kar naenkrat pa izvemo, da je stanovanjski zakon že izdelan v ministrstvu za socialno politiko in šele s posredovanjem našega zastopnika se nam je posrečilo, da smo ga dobili za par dni na vpogled.

Vi, ki poznate načrt novega stanovanjskega zakona, morate priznati, da bi ta stanovanjski zakon sedanje stanje le še poslabšal in da bi odvzel hišnim posestnikom prav vse pravice. Zato smo proti njemu nastopili z vso odločnostjo. (Živahno pritrdjevanje in klici: Doli z njim!) V koliko se bo zanj zavzela narodna skupščina, ne vemo, ker je razpuščena. Gotovo pa je, da je ta zakon nesprejemljiv in nemogoč, ker bo veliko točk zelo poslabšal.

Ker je bila narodna skupščina razpuščena in ker prejšnja kakor tudi sedanja vlada dobro ve, da ta stanovanjski zakon preneha s 1. januarjem 1925, ker je ni oblasti oziroma ministrstva v državi, ki bi moglo ta zakon podaljšati — tega mnjenja so vsi pravniki — se je pričela širiti misel, da je treba doseči s hišnimi posestniki sporazum, da ne bi po preteku letošnjega leta nastali razni prepiri in naj se skuša urediti stanovanjske razmere, predno se izda stanovanjski zakon.

Radi tega se je vršila dne 6. decembra t. l. pri velikem županu v Ljubljani anketa, o kateri smo že poročali v zadnji številki našega glasila »Moj dom«. Na tej anketi bi se bilo torej imelo urediti postopanje napram najemnikom do novega stanovanjskega zakona. Ankete smo se udeležili tudi mi, a smo prej zahtevali, da se nam da tako zastopstvo, kakor nam pripada po številu članov, a ne kakor prej, da smo imeli po 2 ali 3 zastopnike, naši nasprotniki pa po 14. Zastopane so bile tudi prizadete strokovne organizacije. Tam smo stavili svoje predloge in ti predlogi nikakor niso bili pretirani, o čemur so pisali listi in so se izjavili za naše predloge tudi vladni zastopniki. Lahko bi bilo došlo do sporazuma, toda tisti, ki bi ga bili imeli sprejeti, tega niso hoteli storiti, ampak so uganjali svojo demagogijo še naprej (klici: Tako jel) in so izjavili, da zapuste posvetovanje, še predno smo prišli do meritornih razgovorov. Priznam, da so zastopniki državnih uradnikov vztrajali do konca in da smo se z njim lahko sporazumeli. Prosili so za znižanje predlagane najemnine, dokler jim država ne izboljša njihovih prejemkov, na kar smo mi tudi pristali. Drugi so pa, ne da bi se spuščali v pogajanja, zapustili zborovanje. Videlo se je, da jim ni bilo do tega, da bi se dosegel sporazum, ker so hoteli sedaj pred volitvami pritisniti na vlado, da podaljša stanovanjski zakon.

Zborovalci, ne bom vam govoril na dolgo o tej anketi. Naši predlogi so šli za tem, da se popravijo krivice, ki so se do zdaj dogajale hišnim posestnikom in da čimprej nastopi normalno stanje in pridejo vsi državljani do svojih pravic.

Mislili smo, da se bomo sedaj pogajali, toda najemniki so stavili tako pretirane, tako nesprejemljive predloge na vlado, da o njih sploh ni mogoče razpravljati.

V Beogradu smo se takoj na to sestali s zastopniki hišnih posestnikov iz cele države, da izvemo za mnenje merodajnih faktorjev, kako si namreč ti predstavljajo podaljšanje stanovanjskega zakona. Videli smo med ministri veliko nepoučenost v tej zadevi. Nekateri ministri so bili mnenja, da je vsako podaljšanje stanovanjskega zakona nedopustno in tako se je tudi ministrski predsednik Pašić branil podpisati stanovanjsko naredbo, ker je vedel, da je protipostavna in nepravilna. Mi smo predložili resolucijo, v kateri protestiramo proti novi stanovanjski naredbi in minister za socialno politiko Marko Gjurišić je javno priznal, da je ta naredba nepostavna in nepravilna, da nima nobene pravice jo izdajati, a da jo je izdal pod pritiskom višje sile. (Klici: Višje sile ni več!) Glavna sila za izdajo je bila pač ta, da so uradniki zahtevali, da se stanovanjski zakon podaljša. To zahtevo je vlada pač upoštevala, ni pa hotela slišati klicev trgovskih in obrtnih zbornic, da je to krivica in da je v lastnem interesu tako najemnikov kakor tudi države, da se te krivice vendar že enkrat odpravijo. Na podlagi teh uradniških zahtev je vlada izdala to začasno naredbo, kateri pa odrekamo vsako veljavo, ker vlada v to ni bila upravičena ne po ustavi, ne po zakonu. (Živahno pritrdjevanje in klici: Prav gotovo ne!) Zato smo prišli v položaj, da se moramo pogovoriti, kako hočemo nadalje postopati in da protestiramo proti tej naredbi.

Glede ankete pri velikem županu naj omenim na kratko še to, da so nekateri listi to anketo popolnoma prezrli, drugi pa so o njej prav površno poročali. Prosim merodajne faktorje, da naredijo pri dotičnih uredništvih red. Nekateri listi nočejo priobčiti nobene novice v korist hišnih posestnikov. Nek ljubljanski list ni prinesel poročila o tej anketi, ker ima baje nek

stavec tako moč, da črta vse, kar mu ni ljubo. Prosim, da se v tem pogledu napravi odpomoč in da se ne postopa tako pristransko. (Klici: Kateri list je to?) Povedal sem že.

Treba je dalje tudi preprečiti netočna poročila, da ne bodo ljudje napačno poučeni, kajti ravno tu se uganja najhujša demagogija. Tako je prinesel nek ljubljanski list vest, da je v Beogradu podanih nad 3000 stanovanjskih odpovedi, medtem ko ni podana niti ena. Vse to si je pisec dotične novice izmislil zato, da ščuje nepoučene ljudi proti hišnim posestnikom. (Klici: Čujte, čujte!) To je popolnoma točno. V Beogradu se odpovedujejo stanovanja 14. aprila za 1. maj. Urednik istega lista mi je povedal, da je v Ljubljani podanih že nad tisoč odpovedi. Ko sem ga pa vprašal za imena dotičnih gospodarjev, je pa obmolknil, ker ni vedel za nobenega. (Klici: Škandal!)

Vidite, tako se umetno ustvarja nerazpoloženje proti hišnim posestnikom, mesto da se skuša doseči sporazum, kar bi bilo v interesu vseh.

Nadalje moram še omeniti, da je skrajni čas, da vlada spozna, kake krivice se godijo lišnim posestnikom. Že na anketi pri velikem županu se je povdarjalo, da v Ljubljani tri četrtine najemnikov ne plača skoro nobene stanarine. Lahko rečem, da imajo ljudje za vse druge stvari denar, samo za stanovanje je škoda vsake krone. Mislijo si, da je boljše potrošiti denar za druge stvari kot pa za stanovanje, ki je pol življenja. Oblasti oziroma posamezni uradniki, ki izvršujejo vladne odredbe, obračajo vedno zakone tako, da hišni posestniki nič ne dobe in da jim prizadevajo neštete krivice.

Kake krivice se gode posebno hišnim posestnikom v Sloveniji, razvidimo že iz tega, da so najemnine na podlagi stanovanjskega zakona v Srbiji do desetkrat ali večkrat višje nego pri nas, kjer so nas pritisnili s tistimi nesrečnimi tabelami glede odmerjanja stanarine.

Isto je tudi z oddajanjem stanovanj. Najemnik odda n. pr. mesečno sobo za 2 do 3 tisoč kron. Najemnik dobi tako za eno mesečno sobo na leto 30 do 40 tisoč kron, sam pa plača za 4 sobe letno morda kakih 4000 do 10.000 kron. (Ironični klici: To je pravica!) To je največja krivica in odpomoč je tu nujno potrebna. Hišne posestnike je treba zaščititi prav tako kot druge.

Oglejmo si nekoliko položaj najemnika, ki podnajemnika useli v svoje stanovanje brez dovoljenja hišnega gospodarja. Na moderni Aleksandrovi cesti stane umirovljen profesor, ki plačuje letno 8000 K za celo stanovanje 3 sob in pritlikinami. Vse stanovanje je oddal v podnajem, sam se je pa preselil v sobo za služkinjo. Zato dobi najemnik enkratno odkupnino in še na leto najmanj petkrat toliko podnajemnine kot pa plača sam. — Stranka se je uselila samo zato, da živi na račun hišne posestnice. (Klici: Žalostno!) — Dalje sem dobil te dni od nekega trgovca, ki je brez stanovanja, pismo, v katerem se pritožuje, da zahteva nek profesor, ki je odšel iz Ljubljane v svoje stanovanje za 2000 dinarjev mesečno, svoje pohištvo je pa spravil v sobo za služkinjo. Zahteval je, da se mu plača odškodnina za celo leto naprej. Torej dobi on za odstopljeno stanovanje lemo 24.000 Din, medtem ko plača sam 8 ali 10.000 K.

In vsega tega vlada ne vidi! Ako hoče zaščititi državne nameščence, naj zaščiti tudi tiste, ki morajo stanovanja tako drago kupovati. Če bo to storila, bo takoj dosti stanovanj. Toda vlada ne napravi v tem pogledu ničesar. Vsak dan se vrše razne premestitve uradnikov. Toda ti obdrže svoja stara stanovanja, za novo

došle nameščenice se pa morajo najti druga.

Poglejmo, koliko stanovanj je zasedenih po uradnih. Vsaj tista naj bi porabila vlada za svoje uradnike. Niti tisti, ki se v to poklicani, ne zidajo poslopij za svoje urade. Treba bi bilo samo malo dobre volje in stanovanjska beda bi bila kmalu odpravljena. S samimi stanovanjskimi naredbami in stanovanjskimi zakoni pa stanovanjske bede ne bo mogoče nikdar odpraviti. (Klici: Tako je!)

Naj omenim še kratko pismo, ki sem ga dobil iz Kranja, da boste videli, kako se godi hišnim posestnikom.

V pismu se navajajo nekateri slučajji v Kranju, ki presegajo vse meje nevzdržnih stanovanjskih razmer.

Pozdravljam zastopnika društva hišnih posestnikov iz Zagreba, gospoda ravnatelja Ebrića, ki je pravkar došel in ki ga vam s tem predstavljam. (Živahni klici: Živio!)

Od poročevalcev listov je sedaj navzoč zastopnik dnevnika »Jutra«, ki ga srčno pozdravljam in ga prosim, da poroča o našem današnjem zborovanju tako nepristransko kot je poročal o zadnji anketi. (Živio klici.)

Pred zaključkom svojega govora bi prosil samo še za 2 stvari.

Prvič glede postopanja. Danes ste se zbrali tu v tako lepem številu kot še nikoli, da protestirate proti velikim krivicam, ki se gode hišnim posestnikom in proti brezpravnosti, ki nam jo hočejo še nadalje usiliti. Zato prosim, da popolnoma dostojno in mirno razpravljamo, ker bomo s tem dosegli mnogo boljši in lepši efekt. Če kdo misli, da v odboru ni kaj prav, ali da je odbor premalo energičen, naj mu to sporoči. Ali če želi kdo kake spremembe v odboru, naj to pove na prihodnjem rednem občenem zboru. Tam bomo o teh stvareh razpravljali, danes pa to ni na mestu.

Najmanjša disharmonija, ki bi nastala, bi bila na ljubo našim nasprotnikom in vladi. Če bomo hišni posestniki razdvojeni, ne bomo nikdar dosegli svojega cilja. Le če bomo složni in bomo delali sporazumno, bo vlada morala računati z nami, če ji je kaj ležeče na naših glasovih. Zato prosim, da se strogo držimo določenega dnevnega reda.

Nadalje prosim, da se danes ne spuščamo na politično polje. Glede skupščinskih volitev se bomo lahko na kratko pomenili pri slučajnostih. Zato prosim, da ohranimo to lepo zborovanje na tej podlagi, kot se je pričelo. Če se držimo določenega programa, potem nam je uspeh zagotovljen.

Pozdravljam zastopnika slovenskih industrijalcev, g. inženirja Šukljeja, ki vedno s pravim zanimanjem dela za našo stvar. Industrija in obrt morata skupno z nami delati za odpravo stanovanjskega zakona. Za odpravo tega zakona se bo položaj v državi izboljšal, vse gospodarske panoge se bodo dvignile, s podaljšanjem se bo pa vse le še poslabšalo. Zato ga iskreno pozdravljam, ker on v resnici dela in se bori za našo stvar. (Klici: Živijo!)

K besedi se je oglasil zastopnik društva hišnih posestnikov v Zagrebu g. ravnatelj Ebrić, ki govori:

Dragi bratje in sestre! Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji! Milijoni in milijoni krščanskega sveta danes tako prepevajo in se vesele božičnih darov. Samo hišni posestniki se ne moremo veseliti lepih božičnih praznikov, samo mi smo obsojeni, da nimamo miru, kakor ga uživajo danes milijoni in milijoni krščanskega sveta.

Dobili smo sicer tudi mi dar, toda ta dar je vse prej nego razveseljiv in nam

pač ne more donesti božičnega miru. Ta dar nam je dal ministrski svet s svojim sklepom, da se omejitev naše lastnine podaljša do 1. maja 1925, po 1. maju pa zopet podaljša. (Klici: Žalostno!)

Kakšna krivica se danes godi nam hišnim posestnikom, to vsakdo občuti na svoji lastni koži in o tem se je tudi že govorilo na neštetih zborovanjih in posvetovanjih. Mene je poslalo semkaj društvo hišnih posestnikov v Zagrebu in predsedstvo zveze hišnih posestnikov Hrvaške in Slavonije, da pokažemo našo solidarnost z zvezo hišnih posestnikov v Sloveniji (Burno odobravanje in živijo klici), da zaeno protestiramo proti temu, kar se z nami dela in da vladi glasno in jasno zakličemo, da naj ne dela tako, kot je delala doslej. Danes smo se zbrali tu, da branimo ustavo in zakone. Tragično pri tem je pa dejstvo, da ne branimo zakonov proti razbojnikom in lopovom, ampak, da jih moramo braniti proti onim, ki so v prvi vrsti poklicani, da čuvajo zakone — namreč proti vladi sami. (Klici: To je zares žalostno.) Da moramo braniti zakon proti onemu, ki je njegov poklican čuvar, a mesto, da ga čuva, zakon gazi, je tako žalostno dejstvo, da mu ne najdemo kmalu primere v zgodovini.

Kaj pa to pomeni? To pomeni, da hišni posestnik ni več gospodar svoje lastnine. To pomeni, da bodo barbari še nadalje gospodarili in nečuvno ropali vašo imovino. Najemniki bodo še nadalje mogli nemoteno ropati vas in državo. Vas bodo ropali, ker ne boste dobili od svojih hiš toliko, kolikor bi bilo treba z ozirom na današnje valutne in draginjske razmere, državo bodo pa ropali, ker ne bo dobila toliko davkov, kolikor bi bilo treba. To pomeni, da bo hišni posestnik še nadalje zadnji v svoji hiši. To pomeni, da bo hišni posestnik še nadalje »vogelfreie«, da zanj ni nobene zakonite zaščite.

Kaj pomeni omejitev razpolaganja z vašo imovino? To ne pomeni nič drugega, kot širiti komunizem in boljševizem. (Živahno pritrdjevanje.) Kajti rušiti temelje društvenega reda, temelje, na katerih počiva današnje društvo, ni nič drugega nego širjenje komunizma. Kdor na tak način širi komunizem, nima prav nobene pravice, sklicevati se na to, da se bori proti komunizmu. (Pritrdjevanje in ploskanje.) To je laž. Vlada se na eni strani sklicuje na to, da hoče državo rešiti komunizma in boljševizma, na drugi strani pa sama podpira boljševizem. Kaj je to drugega kot boljševizem, ako kdo krši zakone in vlada mesto z zakoni z raznimi naredbami?

A najstrašnejši dokaz za širjenje boljševizma je baš ta naredba ministrskega sveta, da se odredbe stanovanjskega zakona podaljšajo do 1. maja in eventualno se po 1. maju 1925. Gospodje, to je zelo nevaren precedens. Danes kaže naredba to, jutri kaj drugega in pojutrišnjem zopet kaj tretjega, da tako nimamo prav nobene legalnega stanja. Kako zaupanje moremo imeti na zunaj, še ako zunanji svet vidi, da se pri nas zakoni ne izpolnjujejo in da jih rušijo baš oni, ki so poklicani, da jih čuvajo? (Klici: Nobenega!) In ali moremo mi sami imeti zaupanje v takšne branitelje zakonov? (Klici: Prav gotovo ne.)

Sedaj pa nastane drugo vprašanje. Jeli to res moralo biti, ali je res bilo potrebno proti javnim odločbam zakona in ustave, fiksirati nekaj, kar je proti zakonu in proti ustavi? Ali je res, da bi bili najemniki po 1. januarju 1925. brez zaščite in brez pravic? Jaz pravim, da to ni resnica, da je to laž. In kako tudi ne! — Glejte! V naših krajih je ta stvar popolnoma lepo urejena z državljskim zakonom, ki vsem državljanom daje pravico,

da si poiščejo svoje pravice pri rednem sodišču. Današnja praksa nam kaže, da odpovedni spori trajajo do poldrugega leta in ima najemnik torej časa 1 leto in pol, da si poišče drugo stanovanje.

Najemniki tudi trdijo, da bo posledica odprave stanovanjskega zakona ta, da bodo vsi hišni lastniki odpovedali stanovanja in da bodo torej najemniki brez stanovanj. To se prav gotovo ne bo zgodilo. Pa recimo, da bi bilo, da polovica lastnikov odpove stanovanja, bo druga polovica najemnikov še vedno ostala v dosegu stanovanjih. Toda tudi to se ne bo zgodilo. Vsak hišni lastnik, ki ima sedaj stanovanje za oddajanje, ga bo oddajal tudi po ukinitvi stanovanjskega zakona. Najboljši dokaz je to, kar nam je prej povedal gospod predsednik, da v Belgradu niti en lastnik ni odpovedal stanovanja. To se tudi ni zgodilo v Zagrebu in drugod tudi ne. Pred 1. januarjem sploh noben hišni posestnik ne more stanovanja odpovedati, ker bi sodišče take odpovedi ne sprejelo, ker je stanovanjski zakon veljaven do 31. decembra l. l.

Naj nadaže še omenim, da Pašić oziroma radikalna stranka ni bila za podaljšanje stanovanjskega zakona, ker so mnogi člani radikalne stranke javno govorili in izjavili, da to ne more biti in da radikalna stranka tega ne namerava storiti. Toda kljub temu se je odločila za ta korak. Predno se je to zgodilo, je bilo sklenjeno, naj hišni posestniki sami regulirajo svoje odnose z najemniki in da naj s 1. januarjem noben hišni lastnik ne odpove stanovanja. Mi smo bili pripravljeni to storiti. Mi smo hoteli priti nasproti vladi in najemnikom, samo da čim prej pridemo do normalnega stanja, da se čimprej ukine stanovanjski zakon, ki je protiven vsem drugim zakonom in ustavi, ki zavaruje svobodo privatne lastnine, da se čimprej odpravijo razne krivice, ki nam jih povzroča stanovanjski zakon.

Nastane sedaj vprašanje, kako naj uravnamo naše postopanje po 1. januarju 1925, ko nastopi to, kar je. Mi stojimo na stališču, da naredbe, ki so izdane proti zakonom, ki čuvajo protizakonitosti, pobjam, kjer je mogoče. Mi te naredbe ne smemo priznati. (Živahno pritrdjevanje.) Kjerkoli je mogoče, se moramo boriti proti naredbam, ker niso zakonite. (Klici: Tako je!) Mi moramo storiti vse v obrambo zakonov in ustave.

To je ena stran. Druga stran je pa, kako hočemo postopati proti vladi, ki tako očitno in jasno krši zakone in ki nam dela škodo in krivice. Moremo li poveriti mandat taki vladi, ki postopa strankarsko na našo škodo? (Klici: Nikdar!) Zato naj nikjer hišni posestniki ne glasujejo za vlado, ki nas ubija. To je naše stališče, ki ga hočemo zastopati povsod in delati z vsemi sredstvi na to, da ljudje, ki kršijo zakone in nam delajo škodo, ne bodo ostali na svojih mestih.

Končno še par besed o resolucijah. Kaj je resolucija? Resolucija pomeni protest proti vladi, ki ne postopa pravilno, ampak dela nepravilnosti in protizakonitosti. Toda ni zadosti, da resolucijo samo napišemo in preberemo, a se dalje zanjo ne brigamo. Treba je tudi delati, z vsemi silami na to, da se zahteve, ki so obsežene v resoluciji tudi izvedejo, da se vlada, na katero je resolucija naslovljena, tudi po njej ravna in se točno drži.

S tem končam in želim današnjemu protestnemu zborovanju obilo uspeha. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Predsednik Ivan Frelih se zahvali g. Ebriću iz Zagreba, kot zastopniku vseh organizacij hišnih posestnikov iz Hrvaške za njegove besede, s katerimi nas je bodril za skupno delo in nas zagotovil, da bodo hrvaški hišni posestniki složni z na-

mi nastopali. Le če bomo vsi složni, bomo dosegli svoj cilj in prišli do svojih pravic. Zato še enkrat prav prisrčna hvala za njegove besede.

Dalje naj vam prečitam brzojavni pozdrav hišnih posestnikov iz Kamnika, ki sem ga pravkar prejel. Hišni posestniki v Kamniku se pridružujejo našemu protestu in so z nami solidarni.

Nadalje nam je poslal brzojavni pozdrav gospod Modrušan, predsednik hišnih posestnikov v Karlovcu in se opravičil, da se ne more udeležiti današnjega zborovanja.

Vidite, gospodje, da smo v celi državi organizirani in da hočemo skupno delati in si izvojevati svoje pravice.

Nadaljevanje sledi.

Resolucije, sprejete na protestnem shodu posestnikov iz Ljubljane in ostale Slovenije, dne 26. dec. 1924 v veliki dvorani hotela „Union“ v Ljubljani.

Hišni posestniki zbrani na protestnem shodu dne 26. decembra 1924 izjavljajo:

1. Po jasnem besedilu stan. zakona z dne 30. dec. 1921 preneha z dnem 31. dec. 1924 veljavnost tega zakona in z njim vsaka omejitev svobodnega razpolaganja z hišno lastnino. Radi tega je vsako poseganje ministerstev in drugih upravnih oblasti v svobodno hišno lastnino nezakonito in protiustavno, ravnotako tudi način, ki ga je zavzel ministrski svet v referatu z dne 16. 12. 1924, v katerem se nalaga pristojnim ministrom, da uporabljajo stan. zakon do 1. maja 1925, torej zakon, ki je vže vgasnil.

Pridržimo si pravico proti tem nezakonitim poslužitim se vseh mogočih pravnih sredstev, pritožb na upravno sodišče in državni svet.

2. Stoječi na ustavnem in zakonitem stališču protestiramo z vso odločnostjo proti vsakemu nadaljnjemu stan. zakonu, ker so vsi drugi gospodarski krogi postali že prosti vseh vojnih omejitev, kar mora veljati tudi za hišno posest. Stanovanjski zakon ni stanovanjske bede nič zmanjšal, temveč samo pomnožil, ter je odprl vrata korupciji in špekulaciji, ker najemniki s stanovanji in našo lastnino že očividno trgujejo.

3. Stoječi na stališču pozitivnega zakona in reda najodločnejše protestiramo proti grožnjam, ki so jih izrazile dne 15. decembra 1924 strokovne organizacije državnih, poštinih, železniških in drugih organizacij s tem, da bodo svojim članom, stanovanjskim najemnikom dajale tudi fizično zaščito, kar je naravnost ščuvanje zoper varnost osebe in lastnine. Zahtevamo od oblasti, da se dotičniki pozovejo na odgovor, ker nikakor ne moremo dopustiti, da bi grozili nam tisti, ki jih z težkimi davki plačujemo.

4. Država in drugi delodajalci naj svojim uslužbencem dajo primerne stanarine, da bodo zamogli stanovanja primerno plačevati, ker je naravnost nemoralno, da bi bili državni nameščenci v breme samo jednemu stanu, mesto splošnosti.

5. Izjavljamo, da se bomo od 1. 1. 1925 ravnali po naših predlogih iz zadnje stanovanjske ankete dne 6. decembra 1924, priporočamo pa svojim tovarišem, da pri tem nastopajo zmerno in preudarno, tako glede zvišanja najemnin, kakor odpovedi stanovanj. Pri tem ugotavljamo, da so ravno nekatere najemniške organizacije, zlasti posamezniki popolnoma nedostopni za vsak pameten in potreben sporazum, kar so dokumentirali s svojim

demagogičnim nastopom na tej anketi, ko so jo zapustili, mesto, da bi bili stvarno sodelovali, s čemur so ponovno pokazali, da se hočejo še nadalje okoriščati z našo lastnino.

6. Zahtevamo od avtonomnih občin, da nastopijo proti nadaljnjim obstojem stanovanjskih oblastev, ker je to zapravljanje občinskega denarja, ki naj se porabi za obresti posojil za nove stavbe, ki so mnogo bolj potrebne, kakor pa stanovanjski uradi.

7. Na shodu dne 26. decembra zbrani posestniki ponovno protestiramo proti 30% pribitku na hišno najemninski davek, ker so davčna bremena, ki jih mora nositi hišna posest v Sloveniji tako velika, da z dokladami vred v nekaterih občinah presegajo davki vže najemnine. Objavil se je bil že sklep, da se ta prebitek za Slovenijo ukine, a se še danes pobira. Nadalje zahtevamo zjednačenje hišno - najemninskega davka v celi državi, ker sedaj hišni posestniki plačujemo najmanj 5krat tako visok hišno - najemninski davek kakor v Srbiji. Ravnotako ponovno protestiramo proti tolmačenju zakona, da se 30% državni pribitek raztegne tudi na deželne doklade, katere se je krivično na predlog enega uradnika proglasilo za državni pribitek.

8. Ponovno smo primorani protestirati proti odpravi davčnih plačilnih nalogov in zahtevamo, da se ti plačilni nalogi izdajajo v prihodnje za vse vrste davkov, ker mora vsakemu prevdarnemu človeku biti jasno, da je brez plačilnih nalogov kontrola na predpisih davkov onemogočena in, da se v več slučajih radi odprave plačilnih nalogov davkoplačevalcem z zamudno roka za pritožbo zgodi občutna škoda. Obvestila, ki jih je izdala finančna delegacija za Slovenijo o predpisu dohodninskega davka v letu 1924 ne smatramo za zadostno, ker ne obsegajo razen predpisa dohodnine tudi znesek dohodkov. — Izjavljamo, da od te naše opravičene zahteve ne odnehamo preje, da se ji bo ugodilo, kar se bo lahko napravilo pri mali dobri volji in uvidevnosti dotičnih faktorjev.

Vložitev napovedi za dohodnino.

Kakor smo opozarjali že v zadnji številki »Moje doma« je napoved za dohodnino za 1. 1925 vložiti do konca januarja 1925. Na finančno upravo se je vložila prošnja za podaljšanje roka do konca februarja, toda ker ta prošnja še ni rešena, ne preostaja davkoplačevalcem družega, kakor še ta mesec izgotoviti napoved na formularju, ki se dobe brezplačno pri davčnih oblastih. Ta oblastva niso več dolžna opozarjati davkoplačevalcev s posebnimi pozivi na njihovo dolžnost, ampak so opravičeni vsem, ki ne vložijo napovedi v določenem roku, odmeriti dohodnino po uradnih pripomočkih.

Ker marsikateri hišni posestnik o napravi te napovedi ni zadostno podučen in opusti odbiti marsikateri izdatek, do katerega odbitka je po zakonu opravičen, smatramo za potrebno, da navedemo najvažnejše stroške, katere sme hišni posestnik naštetiti od svojih dohodkov iz hiše. Ti izdatki so:

1. V resnici plačani hišnonajemninski davek z vsemi zamudnimi obrestmi in ekskutivnimi stroški. 2. Zemljiški davek. 3. Amortizacijska kvota, ki znaša 4 odstotke čiste najemnine. 4. Amortizacijska kvota v najem oddanih premičnin, zlasti mesečnih sob, t. j. 10% od vrednosti. 5. Amortizacijska kvota k hiši spadajočega inventarja (preprog, lestencev, telegrafov, telefonov, kopalne in pralne oprave. 6. Stroški za vzdrževanje in popravilo hiše, torej vsi

stroški za v pr. l. izvršena poravila. 7. Vzdrževanje vrta pri v najem oddanih hišnih vrtovih. 8. Zavarovalnina zoper ogenj, za jamsveno zavarovanje, vodno škodo, zrealno steklo, premečnine hišnega posestnika. 9. Plača hišnega upravitelja in hišnika, če ga plača gospodar. 10. Vrednost brezplačnega stanovanja hišnega upravitelja in hišnika. 11. Vodarina, gostščina in kanalska pristojbina v plačnem znesku. 12. Parna kurjava na podlagi faktičnih izdatkov. 13. Razsvetljava stopnic in hodnikov (število svetilk, žarnic). 14. Izdatki za čiščenje greznice. 15. Stroški za vojaško nastanitev. 16. Stroški za dimnikarja. 17. Novoletna darila. 18. Stroški za kidanje in spravljanje snega. 19. Stroški za nove zastave. 20. Dolžne obresti hranilnici, bankam in drugemu upniku.

Če bi, kateri hišni posestnik za izvršena popravila ne imel dotičnih računov, bodisi da je dela sam izvršil ali ni dobil računov, naj postavi za popravila kot stroške 30 odstotkov prejete najemnine. Obenem naj navede, da lahko po pričah dokaže, da je popravila res izvršil. Naša Zveza hoče po finančni upravi dobiti dovoljenje, da bi se smelo vobče vsako leto odbiti za popravila 30 odstotkov najemnine neglede, če so se popravila izvršila ali ne. Če je torej posestnik v pretečenem letu imel popravila, katerih svota ne znese 30 odstotkov najemnine, naj enostavno odbije 30 odstotkov najemnine. Natančnejša pojasnila se dobe v društveni pisarni! Napovedi se napravijo tudi v društveni pisarni, radi česar smo do konca tega mesca uradne ure raztegnili od 3 do 7. ure zvečer.

Blagoslov stanovanj. zakona.

Uspeh stanovanjskega zakona je bil, da se je samo pri podpisnem zmanjšalo v njegovih dveh hišah 7 stanovanj, katera bi bila zagotovljena brez tega nesrečnega zakona. Kako? Nemogoče bodete rekli? Evo vam dokaza. Imel sem staro hišo, v kateri so bila sicer slaba stanovanja, vendar pa toliko še urejena, da se je dalo stanovati v njih, zlasti zato, ker so bila cenena. Za 5 stanovanj sem prejemal letno 105.— Din kosmate najemnine. Podstrešje in streha sama sta bila v tako slabem stanju, da je bila nevarnost, da se ob debelem snegu podre. Stranke niso bile voljne ničesar prispevati k tem popravilom, češ, saj jih ne morem prisiliti, ker jih ščiti stanovanjski zakon in tudi odpovedati ne morem, ter da bom tako prisiljen sam popraviti z velikanskimi stroški, strankam, pa da ne smem ničesar povišati? Ker nisem mogel prevzeti za varnost strank v moji hiši odgovornosti in tudi velikih stroškov popravila nisem zmoget, je pristojna oblast po pregledu stanja hiše isto ukazala podreti, kar se je tudi zgodilo in tako je bilo takoj 5 stanovanj manj. Stroški podiranja hiše so znašali toliko, da nisem mogel izplačati dveh družinskih podstrešnih stanovanj v novi hiši in tako toraj zopet dva stanovanja manj. Teh dveh stanovanj pa tudi zato nisem mogel več, ker mi je stanovanjski zakon zmanjšal tudi kreditno zmožnost pri denarnih zavodih, tako, da ni bilo mogoče dobiti potrebnega posojila za izvršitev teh dveh stanovanj. Končno moram pripomniti, da sem po velikanskih neprilikah s strankami v stari hiši zgubil vsako veselje napraviti kakšna nova stanovanja tudi zato, ker nisem imel nobenega zagotovila, da se ne poseže po kakšnem novem nasilju in se vzame tudi nova stanovanja pod zaščito? Pri nas je vse mogoče, kakor je mogoče, da hoče vlada z nasiljem in protiustavno in brez skupščine vzeti hišnim lastnikom še tiste pravice, ki jim gredo po božji in človeški pravičnosti. Prav, kar tako naprej in

stanovanjska beda se bo le še povečala, dokler se bo urejevala z nasiljem. Samo pravica hišnih lastnikov bo gradila stanovanja in odpravila stanovanjsko bedo in nihče drugi, to naj si nasilniki zapomnijo.

Članarina za ljubljanske in okoliške hišne posestnike.

Za leto 1925 se je določila sledeča članarina: pri hišah do letne stanarine 5000 Din, 20 Din, — do 10.000 Din, 80 Din, do 20.000 Din 60 Din; nad 20.000 Din 100 Din letno. Hišni posestniki ljubljanski in okoliški se prosijo, da določeno članarino poravnajo po v današnjem »Mojem domu« priloženih položnicah v najkrajšem času. Hišni posestniki, ki se nahajajo v boljših razmerah in so pripravljeni za našo organizacijo več prispevati, naj blagovolijo nakazati primerni večji prispevek. Prosim pa, da prejeta položnico takoj izpolnite in jo oddaste poštnemu uradu, da dobi društvo denarna sredstva v najkrajšem času v pokritje nujnih društvenih stroškov. Uverjeni smo, da bo vsak naš član storil takoj svojo dolžnost in s tem prihranil velike nepotrebne stroške, ki jih

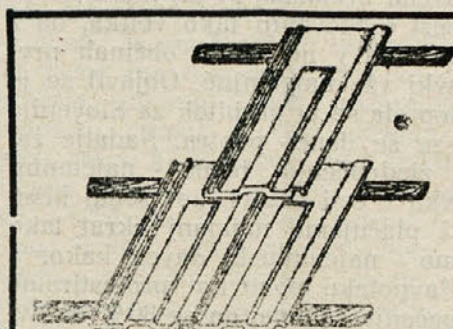
imamo vsako leto s pobiranjem članarine pri posameznih posestnikih. Tisti čas, ko ga porabimo za pobiranje članarine bi lahko porabili za drugo bolj važno delo pri društvu. Sedaj stojimo tik pred končno rešitvijo stanovanjskega vprašanja, kar nas stane mnogo dela in denarnih žrtev, kar naj hišni posestniki sedaj pri plačilu upoštevajo. Brez denarja pa ne moremo vzdržati lista širiti svoje organizacije, s katero edino bomo prišli do svojih pravic.

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

V vseh špecerijskih trgovinah se dobi

JUHAN

najboljši pridatek hrani!

Miklošičeva cesta štev. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in na Brdu,

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Tehn. ing.

dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju. Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkvalitetnejših pogojih.

Vsem cenjenim hišnim posestnikom v Mariboru in okolici se najuljudneje priporoča

Ferdinand Ferš

pokrivaški mojster
STUDENCI pri MARIBORU,
Cankarjeva ulica 9.

za vsa popravila opekinih, škrljastih in lepenkinih streh.

Proračuni gratis.

Konkurenčne cene.

Točna in solidna postrežba.

Generalni zastop

vzajemne zavarovalne banke

„SLAVIJE“ v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti požaru, vlomu in zavarovanja na doživetje in smrt.

Rezervni fond: K 125.000.000,
Letna vplačana premija
K 55.000.000.

Vsa pojasnila daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposka ul. 12, v lastni hiši.

Renomirana tvrdka

JOSIP JUG

pleskar in ličar

v Ljubljani,

Rimska cesta št. 16

se priporoča gg. hišnim posestnikom za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvrši po zmerni ceni in v najkrajšem času.

Oddelek za sobo- in črkoslikarstvo: Moste-Ljubljana, Zaloška cesta št. 67.

Lovro Pičman

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo, kritje lesno-cementnih streh, prevzemajo se vsa v to stroko spadajoča dela koncesijonirano vodovodno inštalacijsko podjetje, izvrševanje vsakovrstnih toplih kopalnih naprav. Napeljava strelovodov.

Ljubljana
Streliška ulica 29

Telefon št. 911.

Kavarna in gostilna „LEON“

Ljubljana, Kolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovcom in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene.

Z velespoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater, klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavica in rezervni zakladi okrog Din 60.000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.